

Q. F. F. Q. S.

DISSERTATIO INAUGURALIS

**SAMUELLEM
PROPHETAM**

ET

**JUDICEM
AD UMBRANS,**

Quam

Consensu ad Aoram Septemvirorum

SUB PRÆSIDIO

CELEBERRIMI VIRI

Dn. AND: P R Y S

Poet. Prof: Ord:

Ad Publicum Examen

Defert

S. R. M. A.

S A M U E L M ö l l e r

Ab: Finl.

Die 7. Julii Anni 1711.

Impr. apud Vid. JOH. WALL.

P. Hämmlin

a uadæter) opellam hanc T.R. Em. por-
rigere tento. Voti si damnatus fvero,
certo mihi polliceri possum , radiis
fortunæ faventioris me ut ha&genus
ita posthac coruscatum & exhilara-
tum iri. Quod reliquum est , D. O. M.
Supplex veneror, ut incolumitas Em. T.
R. & anni prolongentur, felicitas augea-
tur, in Ecclesiæ pretioso sangvine Chri-
sti redemptæ firmum columen, nobilissi-
mæ familiæ stabile fulcrum, & Reipu-
blicæ literariæ commodum. hoc vovet

REVERENDISS: TUÆ EMINENTIÆ

Cliens Humilimus
Sam: Möller.

NOBILISSIMIS atque AMPLISSIMIS VIRIS

Dn. CAROLO RUUTH,

Capitaneo Legionis Equestris
fortitudine inclyto.

Dn. GUSTAVO RUTHENIELM,

Magistro Equitum Strenuissimo.

Dn. GABRIELI TAMMELIN,

in Territoriis Sæxmækensibus Judici
consultissimo.

Dn. NICOLAO STUVE,

Camerario per Nylandiam specta-
tissimo atque accuratissimo.

Patronis, Evergetis, & Benefacto-

ribus propensissimis

Opellam hanc devoto animo offert,

V. N.

*Officiosissimus
cultor*

S. M.

DANIEL BÖCKLERUS

AD

Candidatum Philosophiae Clarissimum

Dn. SAMUEL Möller/

Erudite de cognomine Propheta
Differentem.

Corda gerens Samael divini con-
scia motus,
Audit auditus dicta veren-
da DEi.

Cui sedet hoc fixum, Numen vene-
rarier apte,
Huic DEus eximium reddit honore
Decus,

Ex tencris, SAMUEL, vestigia, candide
Möller/

Mox vates, vatis sancta, future legis,
Numen honoratum meritos Ti augebit
bonores,

Promissor magnus, munere major erit.

Occupatissimus scripsit
DANIEL JUSLENIUS



CUM DEI GRATIA,

LECTORIS FAVORE

CAPUT PRIMUM

§. I.



T quantus fuerit judex & Propheta noster judicari possit, in ea tribu sacri testantur annales eum professum fuisse non men, quæ Sacrorum omnium custos fuit. Tanta enim prole, in qua jam tum summa & pietatis sapientiæque indoles, & gerendorum in rebus sacris civilibusque maximorum munerum gloria fulgebat, una illa stirps digna videbatur, quæ amplissimam omnium humanarum divinarumque rerum scientiam suo quadam sibi jure vindicans, curandis Sacris vel tota à Deo Maximo adhibebatur, vel quadam semper sui parte de Republica summa, sum-

A

mo

mo cum populi ductore consultabat. Patrem igitur ex Kaathitis Levitarum primariis habuit Elkanam dictum Ephrætum, quod ex illis, quibus in monte Ephraim urbes erant assignatae, genus duceret, majoribus quos prior Cbron. Capite 7. perpetua usque ad Levi sibi succedentes serie recenset, clarum: patris hæredem urbis רמתים in tribu Ephraim, diversa ab illa altera Rama in tribu Benjamin Jos. 18. 25, tertiaque in tribu Naphtali Jos. 19. 36. per dualem expressa, quod in duas, ut verisimile est, partes esset divisa; quæ quoque res, quod mutuo fuerint sese respicientes cognomen ei ציפים imposuisse creditur: quamquam vel loci situs, vel turris, unde remotissima prospici poterant, svadere non minus rationem nominis videantur

§. II.

Cæterum Elcana, magnum ipse pietatis exemplum, spectatæ probitatis sanctissimæque viræ conjugen habuit Hannam, fœminam, quam di-

dixeris omnes sui sexus virtutum numeros implevisse. Notavit scriptor sacer summam in his animorum conjunctionem, qua ille tenerrimum amorem, illa obedientiam testari jucundo certamine nitebantur, vere ut dici possint, quales fuisse *Iacitus* *Agricolam* & *Domitiam* annotavit, *vixisse mira concordia, per mutuam charitatem & invicem se anteponendo.* Tam irrupta, nullis quæ divellebatur querimoniis, hos copula tenuit. Sed ut nihil est ab omni parte beatum: ita savitati ejusdem non minima ex denegato mutui amoris pignore ægritudo injecta est, Quæ quidem *Hannæ* tanto erat gravior, quotidieque augescet magis, quo majori identidem probro, hoc quod in eus non erat positum viribus, à *Peniori* a amoris æmulatrice datum fuit. Et sane, cum ingentia de semine *Abrahæ* multiplicando cœlitus facta promissa, ipsumque ex eo ipso oriturum intuebatur *Messiam*, mirabile dictu, quam verita est spem eam, quam de prole habebat, non tam naturæ infirmitatem, quam ejusdem

Autorem morari. Pene tamen incredibile est, quantum huic vulneri atrocitatem addidit Peninnæ procacitas, hanc ejus afflictionem, si minus alias per opportunitatem liceret, at tum cum de ea apud Dominum avertenda precibus contenderet, maxime suggestis, injecta simul invidiose luæ fœcunditatis mentione, ac si eam merito iniquitatis ejus ipsi negasset Dominus.

§. III.

Tot Hanna ignominiis vexata, non victa tamen, e mediis mœrorum fluctibus ipatos inter spei metusque turbines caput extulit. Generosa divinitusque supra communium sortem provecta res est animus spem in Deo reponentis. Non illis arctatur angustiis, quibus aduersa rerum contineri solet conditio. Ad altiora convertitur, spe id præcipiens, quod nulla assequi cogitatio vallet. Credens itaque Hanna Dei immensa virtute fieri id posse, quod sibi negabant naturæ vires, ardenter de morbo sola Divina manu medicabili, curando sup-

supplicavit, addito simul voto, non ad
 tuas delitias educaturam filium, quem
 sibi datus esset Dominus, nec cum
 profanis ipsi quidquam negotii futurum,
 sed eum traditum à se iri ad ministerium
 in domo Domini omnibus diebus vitæ
 suæ, tanquam Naziræum perpetuum,
 cuius capitl. novacula non admovere-
 tur. Tali se voto teneri voluit, si peti-
 tioni daretur locus, religiosissima fœmi-
 na. Nec vero illud, siquidem per nati-
 vitatem filius nasciturus erat Levita, at-
 que ideo de jure addicendus templi mi-
 nisterio, frustra suscepit suisse poterit
 affirmari. Luculento enim & dupliciter
 singulari voto, præterquam quod ex Dei
 Sanctione Levitarum functionibus man-
 cipandus erat, ab Hanna Domino obstrin-
 gebatur: vel enim officio alligabatur
 quasi æterno, mox à primis pueritiæ an-
 nis per totam vitam continuando, cum
 cæteri Levitæ nonnisi à 25 vel 30 anno
 ad annum 50 ministrabant Num. 4. 3. &
 8. 24. vel Naziræatu, qui neque cum pri-
 mogenitura, neque cum Levitico mini-

sterio conjunctus erat. Procul autem
 omnis a voto ejus temeritas abesse di-
 cenda erit, cum quod pollicita est, non
 potuisset non in ejus esse potestate. Nam
 filium quem vovit utendum Domino, si
 respicias, potuit illum, qui prima maxi-
 me ætate non tam sui juris, quam suo-
 rum parentum futurus erat, Deo dicare,
 cum voto suo sibi constituerat necessita-
 tem imponere nunquam filium a Tem-
 pli servitio revocandi, non vero filium in
 obligationem inducere, quin adultus ali-
 ter de se, si vellet, statuere posset. Tale
 autem parentis votum, quod personale
 est, implere filius non tenebatur, neque se
 tale quid intendisse mater ipsa disertis
 intra verbis innuit, cum 1. Sam: 1. v, 28.
 dicit se mutuisse eum Domino cunctis diebus,
 quibus fuerit commodatus id est (ut expli-
 cant Doctores) quam diu vita & volun-
 tas ejus tulerit. Quod deinde ad Mariti
 consensum attinet, sine quo per legem
 Num. 30. 7. latam, uxoris votum ratum
 esse non poterat; in eam facile adduce-
 mur sententiam, Hannam aut consensum

Mariti ante audivisse, aut sub conditione,
 si ille conprobaret, vovisse, certo sibi
 svadentem non negatum ab illo tantum
 momenti negotium iri, quod cultui Divino
 inserviendo sacrum constituerat. Nec
 tandem quā cœli benevolentiam mereri
 voluit, devotionem fœdavit temeritas;
 quanquam enim incertum adhuc erat,
 an vitio prorsus aut macula careret, qui-
 bus ministrare in tabernaculo prohibe-
 retur, vel an adeo firma uteretur valetu-
 dine, ut vini uisu privari posset, vel deniq;
 an in alio potius instituto, quod & factum
 est, cum judex constitueretur, exigen-
 dum erat ejus ministerium; tamen cum
 vota non nisi jure divino salvo atque in-
 tegro exponi debeant, nihil eidem hæc
 devotio derogare quidquam poterat,
 quod & ipsa prudens cavisse indicat,
 cum se filium Domino tradidisse affirmat,
 quandiu esset **לְאַשָׁר** hoc est requisitus,
 aut quamdiu is eum voluerit & requi-
 fierit.

§. IV.

E I ne filio, quem divinis rebus admo-
 tum voluit, res a religione remotior

con-

contagionem daret, putavit eum a communi quoque hominum vivendi usu per omne vitæ spatium separandum esse. Quæ res effecit, ut voto de non radendo capite filium perstringeret, sub præcipua Naziræorum ceremonia, quæ capillatura erat, cæterarum illum attentione Deo devinciens; quæ & ipsa, postquam tandem prægnans fuit filiumque lactavit, memor moniti, quo erudita prius ab angelo Samsonis mater fuit, ab iis, quorum usu ipse interdicebatur, dubio procul abstinuit, cum iisdem, quibus mater, intans tunc quoque cibis aleretur. Istud autem, quod ratione prohiberetur cæsaries, certissimo est indicio filium votum Matris perpetuum iussum esse Naziræum, nec hunc Naziræatum, utcunque pollui contingere, interruptum fuisse; cum enim cæsaries illius, qui temporalis Naziræus esset, si pollutione super mortuo pollueretur, radi oportaret, Deoque consecrari, hujus contra per totam vitam consecranda non erat, nec ultra re, sed ratione sola pollui potuisse.

§. V.

Hoc voto postquam pias obsignavit
 preces, mox præsentire animus cœ-
 li clementiam cœpit, & majore hinc
 fiducia agi. Nec fefellit hæc mulierem;
 nam circumacto dierum circulo scitum
 peperit filium, quem quod à Domino
 eum postulasset, Samuelem vocavit. Sci-
 licet moris penes veteres laudatissimi
 admodum observans, non temere, sed
 ex ipso eventu insigni nomen filio im-
 poluit, ne tantum DEi beneficium obli-
 vio unquam obtereret, simu!que ut esset,
 quod & ipsam de prima filii institutione,
 & filium de officio suo diligenter admo-
 neret, ut quoties hoc se nomine compel-
 lari audiret, recordaretur se Deo, & quod
 esset & quod viveret, debere, promtio-
 reg; adeo animo perpetuas Naziræi sta-
 tus perferret molestias. Nam Samuel sive
 dicatur quasi שָׁלֹת אֶחָד מִלְּאָקֵד, ita ut
 vocum, e quibus componitur, primæ
 cernantur literæ; sive ex duabus fiat
 corruptis לְאַשׁ & מִן, & ex integro לְנִין;

B

sive

sive sit quasi מְאֹל שָׁאֵל, ut duæ desiderentur literæ; sive quod fortasse melius est, reddatur לְמַשֶּׁה, ut quemadmodū Moses à DEO constitutus erat Deus Pharaonis, Exod: 7.1, Sic & Samuel Saulis & Israelis; sive denique, quod mater exaudita sit à DEO, cum eum ab illo peteret, sit *exauditus* à DEO, à יְהוָה auditus & לְאֱלֹהִים Deus; hoc certe pia videtur intendisse mater, ut sibi divinæ bonitatis monumentum hoc nominis extaret, filioque virtutis, quâ DEI se ministerio aptum redderet, grande incitamen.

§. VI.

Cæterum Samuel, cui nasci contigit
A. M. 2814, annos egressus ad ubera
actos, a matre mox emancipatus est,
postquam, cæsis ad aras victimis, in ta
bernaculum est adductus, ut ibi mane
ret. Cum autem tenerior & molliori
bus matris amplexibus adhuc assueta
ætas, magis certe molesta, quam utilis
fuisset tabernaculo, magno consensu ac
cipitur à multis, Samuelem non ante sex
tum

tum vel septimum annum Domino in servitium à matre oblatum esse , maxime quod mox post adventum dicatur ministrasse (1. Sam. 2. 11.) mater autem , cum lactentibus multi quinque annorum spatio tribuant, non creditur filium , quem primo partu enixa fuit, ante id tempus ab uberibus arcere potuisse, nec tamen voti distulisse solutionem , cum eum , quam primum ad ministerium idoneus esset, obtulisset. Quanquam sint qui contra contendunt triennem Jehovah apparuisse, quod ante conceptionem consecratum moras in domo paterna trahere non oportuerit, fueritque à sacerdotibus de tenera illa ætate cautum, ut essent , qui eam curarent. Quicquid horum fuerit hoc utique extra dubium manet, Samuelem in prima ætate, statim ab Hannæ discessu à tabernaculo, partim studio legis divinæ operam navando, partim canendo ludendoque in instrumentis Musicis, partim ad alia, quæ usu discere incipiebat , se opera accommodando ministrasse,

§. VII.

His ille, summis utique pro ista ætate partibus, eximia super cæteros fide perfunctus est, ad quas sine morâ expediendas ut paratior esset, Ephod accinctus, Sacra coram Domino ministeria obiisse dicitur; quæ quidem vestis, quanquam nonnullis non videtur Sacra fuisse, cum ea ante indutus erat, quam ad eam ætatem pervenisset, ut consecrari Levita posset; tamen Sacram eam fuisse cum aliis potius crediderim, cum vox Ephod nunquam, quod sciam, nisi in Sacra functione adhibeat, ejusque usus semper Sacer sit ac religiosus, quanquam, si personas spectemus quæ illam gestabant, vel Ecclesiastica esset, qua præter Pontifices Sacerdotes quoque & Levitæ, vel Politica, qua Laici induebantur. Minime autem erat hoc genus vestis unum ex quatuor Pontificis propriis indumentis יאפר וחושן מעל וצץ quippe paticulare illud fuit Ephod & pretiosum, soli Saerdoti summo in Sacris faciendis concessum, sed commune & lineum,

qua-

quali non tantum Sacerdotes minores
& Levitæ, verum alii etiam de reliquis
tribubus utebantur. Et de Sacerdotibus
quidem ex 1, Sam, 22, 18. ubi jussu Saulis
a Doëg Idumæo occisi dicuntur *octoginta*
quinque sacerdotes vestiti Ephod lineo, imo
& de Lacis 2. Sam: 6: 14. exemplo Da-
vidis, qui *totis viribus ante Dominum coram*
arca accinctus Ephod lineo saltabat, res in
confesso est. At de Levitis quanquam
hoc quidem non æque manifestum
sit, cum nullum, ad ministerium suum
peculiarem & Sacrum ornatum habuisse
legantur; Si enim talis fuisset definitus,
non in illis omissus esset monumentis,
quæ de Levitarum consecratione extant,
nisi ad posteriores Levitas respiciamus,
de quibus 2, Paral: 5. 12. quod cum filiis
& fratribus suis vestiti fuerint byssinis
memoriæ proditum est, tamen quin hi
quoque cum Sacris operarentur, Ephod
lineo usi fuerint, dubitari tanto minus
potest, quo jam certius constat, ne La-
cis quidem inter Sacra negatum fuisse;
quo jure Samuelem in teneris mox an-

nis non minus uti decebat , quam Sacr
muneris administrationem subire.

CAPUT SECUNDUM.

§. I.

Afflati interea filii Eli seculi vene-
no erant, cum crescebat Samuel vir-
tutibus , DEo & hominibus gratus.
Vilescere fastu luxuque Sacerdotum Re-
ligio cœpit, amq; nihil præter nomen ser-
vare. Sacrificia rapinis , contemptui
cultus Divinus patebant. Nullus honos
legibus, nullus animis pudor mansit, sed
conversa turpi Sacrilegio in quæstum
tuere Sacra, ut nullæ amplius adoleren-
tur vietimæ , qvin lasciviæ in fœminas,
in DEum ferociæ tomites essent. Con-
fecit non hoc modo dira lues , sed pro-
tinus ab illis profecta , sparsit manando
virus. Viso enim solitos sacrificiorum
ritus non servari, sed cuncta sacerdo-
tum patere avaritiæ, nullum ad ista ex-
empla, quæ quotidie oriebantur nova,
non admissum scelus est. Igitur ab aliis
con-

contemni Sacrificia, nonnulli abhorrere
 ab offerendis victimis, plurimi etiam a
 cultu DEI & reverentia illius abstrahi.
 Nec, ut pleraque sunt mortalium, quam
 facile invaluit, tam poterat extirpari
 malum. Indulgentior erat Eli, quam ut
 culpam filiorum justa severitate compe-
 sceret, & si vel rescindere eorum vitium
 potuisset, morbo tamen, qui late per in-
 cautum vulgus serplerat, medicas adhi-
 bere manus præ senio amplius non va-
 luit. Igitur sermo Domini rarus, & ad-
 hæc publicum omne prophetarum mu-
 nus iners. Unus erat Samuel, qui cum
 e sordido offenditionum gurgite purus
 scelerum evaderet, ministerii sui, contra
 quam pessima svadebant exempla, ad
 admirationem observans, solus tum am-
 plissimo Prophetæ munere meruit or-
 nari, iussus quasi novus Sol Israelis po-
 pulo in mediis scelerum & ignorantiae
 tenebris per arcanorum DEI revelatio-
 nem gratissimam afferre lucem.

§. II.

Sicuti autem celebre illud est *duabus*
rea-

rebus, ante Messiae adventum, ad recta com-
 pellatum fuisse sacrum populum; legum san-
 ctionibus & oraculorum terrore; ita quam-
 vis tunc, cum vatem profiteri cœpit
 Samuel, paucos constat fuisse, qui pas-
 sim ab omnibus Prophetæ haberentur,
 quin multæ nihilominus & illa tempe-
 state singulares & privatæ visiones cum
 piis communicatæ fuerint, ambigi non
 debet. Nam prophetiam tum fuisse qui-
 dem aliquam, privatam nimirum, licet
 non manifestam, quæ publice innotesceret,
 illud נִפְרָא חַזְׁוֹן אֶנְמָרָן non erat visio i.e.
 revelatio manifesta, quod I. Sam. 3. v. 1.
 extat, arguit. Atque hæc causa est, cur
 Divus Petrus in Actis Prophetas à Sa-
 muele numerare incipiat, cum tamen &
 tempore Iudicum, ut est in libro de re-
 bus eorundem gestis perscripto in Capi-
 te quarto & sexto, duos Prophetas repe-
 rire liceat, & Mosen Prophetarum omniū
 ἔχαρχον esse, nemini in confessio non sit:
 quia enim haec tenus publice Prophetarum
 omne officium jacebat, cœpitque
 post Mosen & diuturnum verbi Divini

silentium in Israel, eorundem ordo in Samuele institui, primum ipsum Prophetarum non sine ratione prædicavit, eo majori quidem veneratione observandum, quo hoc honore præ aliis, quos sequens tulit ætas, benignius affectus est Prophetis.

§. III,

Cæterum cœli habere commercia cœpit jam prius longe, quam florē ætatis attingeret, annos ut creditur, egressus duodecim; cum non solum alloquio DEi externo, in corpore assumto conspici, per vocem præter naturæ ordinem in aere formatam, sed etiam interiori afflatu per conceptus immediate illi inspiratos eam percepit scientiam, quæ nec studiis, nec arte aut præceptis haberi potest. Nec tantum ē signis vocalibus, ut voce ē propitiatorio Sonora I.Sam: 3. aut à lumine intellectui affuso speciebus intelligibilibus vel prorsus novis, vel præ existentibus quidem, sed excitatis & supernaturali collustratis lumine eidem exhibitis, sed quandoque ē signis mutis, ut ex scissione vestis, cum ex retentio-

ne pallium ejus icissū á Saule est 1, Sam.
15. 28. infallibiles prædictiones , quibus
nunc populorum fata docuit, nunc gra-
ves Eli ipsique tandem Sauli pœnas est
comminatus, habuit. Quam Numinis,
cum Nostro , tum cæteris vatibus sese
communicandi benignitatem admiratus
Apostolus, gravi eloquio illud πολυμερῶς
καὶ πολυτρόπως πάλαι οὐ θεὸς ἐλάλησε τοῖς
πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις pronunciavit.

§. IV.

QUOD si igitur vates ii erant, qui iram
Numinis peccanti populo denunci-
arent, quique miracula ederent & futu-
ros rerum predicerent eventus ; cum sin-
gulis his partibus egregie functus fue-
rit Samuel , quis ipsum inter eosdem
Sanctitate & celsa quadam virtute insi-
gniter eluxisse non affirmabit ? Primo
enim , ut obiter lustremus singulas, leve-
rissime, si quis alias, Pontifici, Regi, po-
pulo sua peccata ostendit, sententiam
que DEi super illis latet eis denunciat.
Deinde , quemadmodum Deus, cum
tam inde ab initio aut novum aliquod
re-

regimen in suo populo vellet constitue-
 re, aut populum suum servitute oppres-
 sum liberare, aut cum impios Reges,
 principes ac populos punire ac delere
 decrevit, aut denique novam doctrinam
 aut novos cultus instituere, semper per
 Prophetas, qui de his vaticinabantur,
 magna & miranda signa & miracula
 fecit, ita suas sive promissiones sive
 comminationes per Samuelem promul-
 gatas iisdem quoque obsignavit. Illus-
 tre, quod præ cæteris nunc nominasse
 sufficiat, ejus rei exemplum est in Pri-
 oris Lib: Sam: Capite duodecimo, cum
 ad preces Samuelis in testificationem,
 quam loquebatur, veritatis, absque dis-
 positione aeris præcedente sic intonuit
 cœlum, ut misceri omnia, præsentemque
 populo mortem intentare viderentur.
 Res denique futuras mente Noster sic
 intuitus est, ut non opus sit alio ma-
 gis argumento probare vatem fuisse.
 Procul hinc dolus omnis, procul omnis
 impostura: Non hic quæstus, non e-
 mentita vatum Delphicorum oracula,

quæ quidem, cum ipsi per emissarios suos res & fortunas cujusque didicissent, cuique dabantur convenientia, sed quæ saepe ad alios eventus, si inciderent, poterant aptari. Multo tandem, quæ Samuel protulit personatus, Nostro erant indignissima; quippe qui veritatem, cum viveret, inter mortales professus, mendacia e cœlo, si redire incantamentis potuisset, non quivit adferre.

CAPUT TERTIUM.

§. I.

Divinis institutis populum Israelitum cum ad obitum usque Pontificis Eli fidelissime erudivit Maximus vates, cum simul, DEo ipsum excitante, rem in terris excellentissimam, clavum Reipublicæ tenere, coetibusque hominum jura atque leges dictare aggressus est. Jam diu ingemiscere gentem suam sub Philistinorum jugo sensit Numinis provida benignitas, at hos contra, adhuc gravius quiddam minari, vel ob inveteratcens pravo affectu odium, vel quod edita a Samsone strages fa-

facile injuriæ memoriam refricaret,
 quam atrocious erant vindicaturi, si diu
 dolorem dissimulare possent. Igitur,
 ne postquam fatis concederat Eli, prin-
 cipe careret, qui illam de vastantium
 manibus liberaret, Samuelem mox sus-
 citavit, qui ei cum imperio summo præ-
 esset. Hanc autem summam potesta-
 tem & judicium ad Divinum Vatem
 potius, quam ad alium ideo pervenisse
 crediderim, quod vidit DEus summus
 populum duræ cervicis in rebus ob ty-
 rannidem Philistinorum propemodum
 desperatis, vix nisi hujus summa &
 diligentia & pietate in administranda Re-
 publica ad verum sui cultum traduci
 posse; cum enim impietas fœdissimaque
 Diis serviendi libido tam altas in ani-
 mis egisset radices, ut arcam in Kirjath-
 iearim manentem non nisi post vige-
 sum demum annum requireret, aut
 ejus jacturam sentiret, quis melius re-
 rum summæ præficeretur, cujus fun-
 ctionem tamen insolita & haec tenus in Is-
 rael inaudita subsequeretur resipiscientia,

pauloque post multa cum omnium salute recuperata libertas. Proinde illum, quin DEi summi auspiciis, rebus gerendis admoveretur, morari nunc non potuit votum matris, quo perpetuo Tabernaculi servitio addictum fuisse jam ante vidimus. Quod enim, quoad DEo fecus videretur, conceptum fuit, id, cum usum alium aliis rerum transitus postularer, æquum erat mutari.

§. II.

PRincipatu judicariæ functionis auctus summus religionum antistes, primam præcipuamque in instauranda Republica rationem cultus DEi habuit, prudentissime dispiciens ejus neglectum rem publicam semper secum traxisse, veramq; tunc causam fuisse, propter quam DEus ad indignationem provocatus, propriam gentem Philistinorum tyranndi subjecerit. Hæc summa est memorabilis istius concionis, quæ extat in priori libro Samuelis Cap. 7. v. 3. qvam non post annum demum vigesimum ab arcæ reductione, sed mox ab obitu Heli,

cum

cum singulis annis urbes Palæstinae celebriores adiuit, subinde publicasse credibile est. Rebus deinde civilibus intento, statum totius imperii Israelitici pro officio Principis componere, iudicia secundum legem ordinare, causas graviiores audire, leviores minorum Magistratum cognitioni subjicere, cura fuit. Quæ quidem toto vicennio post interfectum Heли egit, singula tamen, cum recenti adhuc casu res languerent, restituere in locum prius non potuit, quam in indietis in Mispa comitiis toto corde populus ad DEum rediret, & ipse publice judex declararetur. Neque tandem militiae minus, quam domi consilio & potestate rem populi gessit, quanquam ipse quidem (uti nec ulla cum hostibus prælia fecisse leguntur judicum nonnulli alii) armis injurias non propulsarit aut recuperarit erepta; nisi Josepho assentiamus, qui Samuelem urbes a Philistenis restitutas vi eripuisse asserit Antiq: lib:6: Cum tamen bellum gerendi & populum DEi a vi & manu hostium vindicand

auctoritate pari cum cæteris populi
I^ll^lraelitici Præfectis armatus fuit, & hic
omnes boni Principis numeros Samue-
lem implevisse palam est.

§. III.

Sed auspicio & prudentia maximi viri
adeo tractæ sunt Philistinorum vires,
ut res deinde novas, donec Magistratu-
m abiret, adversus Israelitas non auderent
moliri. Pace recuperata, quæcunque ad
rem publicam augendam stabiliendam-
ve pertinere visa sunt, suo otio privatis-
que necessitudinibus habuit potiora, non
contentus Domi suæ, quidquid causæ
ad se referebatur, dijudicare, nisi quot-
annis in designatis a se locis, ut ex le-
gibus omnia fierent, caveret, commu-
nique consilio omnium saluti consule-
ret. Etenim cum civitatem se modera-
ri sciret, in qua Regiminis modum
Georgatian DEus instituit, nihil ad suam
libidinem administravit, sed quæcunque
gererentur, DEi Maximi judicio ac nu-
mini deferenda putavit, gerique pro in-
dole & natura sacri populi voluit. Quod
pro-

profecto tanti est, ut minime sinat
 quemquam in admirationem traduci,
 cur tam indigne tulit summam rei á se
 ad Regem transferri. Intellexit enim
 sanctissimus Senex rempublicam sub
 arbitraria Regum potestate, immediato
 DEi Dominio privari, & hinc eo cer-
 ius inclinaturam, quo plus juris Re-
 ges haberent in populum, quam Iudi-
 ces, qui in societatem Regni cum DEo
 venire nolentes omnes sic imperabant,
 ut divino imperio adjicere aliquid
 aut demere piaculare nefas habe-
 rent. Quò igitur felicior Saul fuisset
 si ut ultimum hunc populi Ductorem
 primus Regum exceptit, ita eum in prin-
 cipatu socium coluisset: qui extremam
 populi malitiam divino ingenio terens,
 filominus, dum vixit, DEo quod in-
 plebis iniquitas in melius ver-
 ma semper auctoritate fuit;
 dictator, quoties supra
 ferret, gravissimus:
 is, integris sic ev-

Clarissime Dn. Candidate.

Dissertationem banc, quam, ut studiorum tuorum constaret ratio, in lucem edidisti, laude dignam ea magis censeo, cum artificiosissime depingat fata & virtutes illius viri, cuius vestigiis insistere neminem paenitet. Ego prolixis supercedo Elogiis, cum si omnes numeros non impleverim facile Tuae Clariss: Dne Candidate Laudi detrahere non nihil possem: Gratulor tantum Academiae de bono civi. Gratulor parentibus & necessariis de optimae speci filio, insimul vobens Clariss: D.C: in virtutum tra-
mite felicitatem temporalem:
nam!

GABI